

Suomen Unesco-toimikunnan toimintakertomus 2021

*Suomen Unesco-toimikunnan sihteeri Anniina Urvas ja Suomen nuorisoedustaja Adina Nivukoski edustivat nuorten asiantuntemusta Unescon yleiskokouksen 41. Istunnossa.
Kuva: Anniina Urvas*

YK:n kasvatus-, tiede- ja kulttuurijärjestö Unesco perustettiin vuonna 1945. Perussääntönsä mukaisesti Unescon tehtävänä on ”myötävaikuttaa rauhan ja turvallisuuden ylläpitämiseen edistämällä kansojen välistä yhteistyötä kasvatuksen, tieteen ja kulttuurin avulla”. Unesco on yksi YK:n erityisjärjestöistä. Erityisjärjestöt ovat itsenäisiä kansainvälisiä järjestöjä, joilla on omat jäsenvaltionsa, omat päätösvaltaiset ja toimeenpanevat elimensä sekä oma budjettinsa. Unescon peruskirjan allekirjoitti vuonna 1946 yhteensä kaksikymmentä valtiota. Järjestöön kuuluu syksyllä 2021 pidetyn 41. yleiskokouksen jälkeen 193 jäsenmaata ja 12 liitännäisjäsentä. Unescon uusin jäsen Ahvenanmaa lisättiin liitännäisjäseneksi syksyn 2021 yleiskokouksessa. Unescon korkein päättävä elin on joka toinen vuosi kokoontuva yleiskokous, joka vastaa politiikan peruslinjauksista ja hyväksyy ohjelman ja budjetin. Päätösten toimeenpanon seurannasta vastaa 58 jäsenmaasta koostuva, kaksi kertaa vuodessa kokoontuva hallintoneuvosto. Suomi valittiin 39. yleiskokouksessa hallintoneuvostoon nelivuotiskaudelle, joka päättyi marraskuussa 2021.

Järjestön toimialoja ovat kasvatus ja koulutus, luonnon-, yhteiskunta- ja humanistiset tieteet, kulttuuri (mukaan lukien maailman kulttuuri- ja luonnonperintö) sekä viestintä ja tiedonvälitys. Unescon päämaja sijaitsee Pariisissa. Järjestön kotisivun osoite on www.unesco.org.

Unesco oli ensimmäinen kansainvälisen sivistisyhteistyön järjestö, joka avautui Suomelle toisen maailmansodan jälkeen. Suomi liittyi Unescoon kymmenen vuotta järjestön perustamisen jälkeen vuonna 1956. Vuotta aikaisemmin Suomi oli hyväksytty Yhdistyneiden kansakuntien jäseneksi.

Unescon ja jäsenmaiden välisinä yhteistoimintaeliminä toimivat suurimmassa osassa jäsenmaita kansalliset Unesco-toimikunnat. Kansalliset toimikunnat ovat Unescon erityispiirre YK-järjestelmässä – Unesco on ainoa YK-järjestö, jolla on kansallisten toimikuntien muodostama globaali verkosto tukena. Useimmilla jäsenmailla on lisäksi pysyvä edustusto Unescossa. Myös edustustot toimivat linkkinä Unescon ja jäsenmaiden välillä.

Heti Suomen liittymisen jälkeen asetettiin opetus- ja kulttuuriministeriön alaisuuteen Suomen Unesco-toimikunta, jonka tehtävänä on avustaa valtioneuvostoa Unescon toimintaan liittyvien kysymysten valmistelussa ja hoidossa. Toimikunnan jäsenet edustavat järjestön eri toimialoja ja siten toimikunta tuo koulutus-, tiede-, kulttuuri- ja viestintäalan suomalaiset asiantuntijat Unescon maailmanlaajuisten verkostojen yhteyteen. Toimikunnan tehtäviin kuuluu myös viestittää kuvaa suomalaisista opetus-, tutkimus-, kulttuuri- ja viestintäaloista Unescolle ja sen kautta järjestön muille jäsenmaille eri maanosissa sekä toisaalta vahvistaa Unesco-tuntemusta Suomessa. Toimikunnan sihteeristötehtäviä hoidetaan virkatyönä opetus- ja kulttuuriministeriön kansainvälisten asiain sihteeristössä.

Sisällysluettelo

1. Johdanto	1
2. Suomen Unesco-toimikunta.....	2
3. Toiminta.....	3
3.1. KOULUTUS.....	7
3.2. KULTTUURI	9
3.3. TIEDE	10
3.4. VIESTINTÄ	11
4. Hyödyllistä tietoa Unescosta.....	12
Liite: Valtioneuvoston asetus Suomen Unesco-toimikunnasta 1262/2002	15

Liite: Valtioneuvoston asetus Suomen Unesco-toimikunnasta 1262/2002

1. Johdanto

Joulukuussa 2018 nimitettiin uusi toimikunta nelivuotiskaudelle (2019–2022). Puheenjohtajaksi valittiin Euroopan parlamentin jäsen Henna **Virkkunen**. Toimikunta kokoontui kertomusvuoden 2021 aikana kuusi kertaa.

Suomi valittiin syksyllä 2017 Unescon hallintoneuvostoon kaudeksi 2018–2021. Vuonna 2021 hallintoneuvosto kokoontui poikkeuksellisesti kolme kertaa, koska 210. istunto syksyiltä 2020 siirtyi osittain vuoden 2021 puolelle pandemiatilanteen takia. Vuoden varsinaiset hallintoneuvoston istunnot keväällä ja syksyllä järjestettiin onnistuneesti ja sinetöivät Suomen hallintoneuvostokauden, joka päättyi marraskuussa järjestettyyn yleiskokoukseen. Toimikunta osallistui vuoden 2021 aikana Unescon hallintoneuvoston istuntojen ja yleiskokouksen valmisteluun ja seurasi tehtyjen päätösten toimeenpanoa. Lisäksi osa toimikuntalaisista osallistui yleiskokoukseen osana Suomen valtuuskuntaa.

Tärkeimpiä asioita:

- Pandemian vaikutukset leimasivat Unescon toimintaa ja sen sektoreita edelleen vuonna 2021. Tilanteesta huolimatta Unesco on pystynyt jatkamaan työtään hyvin, mistä jäsenmaat antoivat järjestölle kiitosta. Vuoden hallintoneuvoston istunnot ja yleiskokous pystyttiin järjestämään onnistuneesti varotoimin.
- Unesco on ottanut johtavan roolin globaalin koulutusarkkitehtuurin koordinoinnissa ja kestävän kehityksen koulutustavoitteen (SDG4) edistämässä. Asiaa käsiteltiin vuoden aikana mm. korkean tason Global Education Meeting -kokouksissa. Yleiskokous järjestettiin marraskuussa 2021. Istuva pääjohtaja Audrey **Azoulay** valittiin jatkokaudeksi.
- Yleiskokous hyväksyi tekoälyn etiikkaa ja tieteen avoimuutta koskevat suositukset. Suosituksia pidetään yleisesti onnistuneina.
- Suomen kausi hallintoneuvostossa päättyi 41. yleiskokoukseen. Kaudellaan Suomi ajoi erityisesti ihmioikeusperustaisuutta ja oikeusvaltioperiaatetta. Muita Suomelle ja toimikunnalle tärkeitä aiheita olivat mm. nuoret sekä ilmaisunvapaus ja toimittajien turvallisuus.
- Ahvenanmaa hyväksyttiin 41. yleiskokouksessa Unescon liitännäisjäseneksi.
- Maailman muisti -ohjelma käynnistettiin uudelleen kiistanalaisiin kohteisiin liittyvien erimielisyyksien jälkeen. Ohjelman ohjeistuksia on uudistettu ja haku rekisteriin avattu jälleen.
- Poliittisista aiheista erityisesti Afganistanin tilanne puhutti Unescolla vuonna 2021. Myös Krimin ja Lähi-idän (Israel ja Palestiina) tilanteet pysyivät edelleen hallintoneuvoston asialistalla.

2. Suomen Unesco-toimikunta

Unescon perussäännön artiklassa 7 jäsenvaltioita veloitetaan perustamaan kansallinen toimikunta, jossa ovat edustettuina hallitus ja tärkeimmät koulutuksen, tieteen ja kulttuurin alaan kuuluvia kysymyksiä hoitavat kansalliset yhteisöt. 199 kansallista Unesco-toimikuntaa muodostaa koko maailman kattavan ainutlaatuisen yhteistyöverkoston. Suomeen perustettiin oma Unesco-toimikunta vuonna 1957 kansalliseksi neuvoo-antavaksi asiantuntijatoimikunnaksi ja yhteistoimintaelimeksi.

Valtioneuvosto kutsuu Suomen Unesco-toimikuntaan puheenjohtajan, ja lisäksi enintään yksitoista muuta jäsentä, joiden tulee edustaa Unescon toiminnan eri aloja. Jäsenten lisäksi opetus- ja kulttuuriministeriö kutsuu toimikuntaan, sitä ensin kuultuaan, tarvittavan määrän asiantuntijoita. Toimikunnan toimikausi on neljä kalenterivuotta. Opetus- ja kulttuuriministeriön ja ulkoministeriön edustajilla on oikeus olla toimikunnan kokouksissa läsnä ja heillä on niissä puheoikeus. Kansallinen toimikunta on neuvoo-antava yhteistyöelin suhteessa Unescoon, valtioneuvostoon yleisesti ja opetus- ja kulttuuriministeriöön erityisesti.

Toimikunnan tehtävät on lueteltu Suomen Unesco-toimikunnasta vuonna 2002 annetun asetuksen (toimintakertomuksen liitteenä) toisessa pykälässä: ”Unesco-toimikunnan tulee antaa opetusministeriölle ja valtioneuvostolle lausuntoja ja tehdä aloitteita asioista, jotka koskevat:

- toimenpiteitä, jotka aiheutuvat Unescon yleiskokousten ja hallintoelinten sekä Unescon järjestämien
- kansainvälisten kokousten ja neuvottelujen päätöksistä ja suosituksista Suomessa;
- Unescon toimintaan liittyviä muita laajakantoisia ja periaatteellisia kysymyksiä;
- Suomen edustusta Unescon yleiskokouksissa ja hallintoelimissä sekä sen järjestämissä kokouksissa ja neuvotteluissa;
- muita Unescon toimialoja koskevia kansainvälisen yhteistyön kysymyksiä, jotka opetus- ja kulttuuriministeriö määrää toimikunnan käsiteltäviksi; sekä
- Unescon päämäärien ja toiminnan tunnetuksi tekemistä.

Toimikunnan kokoonpano vuosille 2019–2022 on vahvistettu valtioneuvoston päätöksellä 7.2.2019. Toimikunta kokoontui vuoden 2021 aikana kuusi kertaa: 18.2., 30.3., 12.5., 17.9., 1.11. ja 9.12.

Toimikunnan kokoonpano kaudelle 2019-2022

Puheenjohtaja

Euroopan parlamentin jäsen Henna Virkkunen

Jäsenet

professori Maija Aksela, Helsingin yliopisto

ylijohtaja Elina Anttila, Suomen kansallismuseo

johtaja Veera Heinonen, viestintä- ja yhteistyösuhteet, Sitra
kirjailija Juha Itkonen
filosofian maisteri Leif Jakobsson
kulttuurin ja vapaa-ajan toimialajohtaja Tommi Laitio, Helsingin kaupunki
vastaava päätoimittaja Kaius Niemi, Helsingin Sanomat
johtaja Sirpa Rautio, Ihmisoikeuskeskus
asiantuntija Kaisa Larjomaa, Suomen Nuorisoyhteistyö Allianssi ry
akatemiasihteerit Päivi Tikka, Suomen Tiedeakatemioiden
Paula Paronen, Opetushallitus (12.5. asti)
kouluneuvos Jorma Kauppinen, Opetushallitus (6.10 alkaen)

Ulkoministeriön edustajana toimikunnan kokouksiin osallistui Netta **Mäkisalo** YK- ja yleisten globaaliasioiden yksiköstä. Toimikunnan asiantuntijoina kokouksiin osallistui Arkistolaitoksen pääjohtaja Jussi **Nuorteva**, Tiedonjulkistamisen neuvottelukunnan pääsihteerit Reetta **Kettunen**, Suomen YK-liitto ry:n toiminnanjohtaja Helena **Laukko** ja Suomen kirjastoseura ry:n toiminnanjohtaja Rauha **Maarno**.

Toimikunnan sihteeristötehtävistä vastasi opetus- ja kulttuuriministeriön kansainvälisten asiain sihteeristö ja pääsihteerinä toimii kulttuuriasiainneuvos Zabrina **Holmström**. Muut toimikunnan sihteeristötehtäviä ja Unesco-asioita hoitavat virkamiehet kansainvälisten asiain sihteeristössä olivat vuonna 2021 neuvotteleva virkamies Hannu **Vainonen**, erityisasiantuntija Kati **Anttalainen**, asiantuntija Niklas **Nikanorov** ja kansainvälisen vaihdon sihteerit Paula **Hannus**. Lisäksi toimikunnan kokouksiin osallistui Allianssin kaksivuotiselle kaudelle (2019-2021) nimeänä Suomen Unesco-nuorisodelegaatti, opiskelija ja koulutusasiantuntija Adina **Nivukoski**. Toimikunnan sihteerinä toimi opiskelija Anniina **Urvas**.

3. Toiminta

Unescon hallintoneuvoston 210., 211 ja 212. istunnot

Hallintoneuvoston 210. istunto järjestettiin poikkeuksellisesti vaikean pandemiatilanteen takia kahdessa osassa hybridimuodossa rajoitetulla kokoonpanolla 2-10.12.2020 ja 20-27.1.2021. Istunnossa käsiteltiin mm. pääjohtajan Audrey **Azoulayn** esityksiä keskipitkän aikavälin strategiasta vuosille 2022-2029, ohjelmasta vuosille 2022-2025 ja budjetista vuosille 2022-2023. Pääjohtajan esityksissä korostuivat mm. sektorien välisyys, ihmisoikeusperustaisuus, sukupuolten tasa-arvo, Agenda 2030, YK-reformi, ja tulosperustaisuus. Pääjohtajan luonnokset vastasivat pitkälti Suomen ja muiden Pohjoismaiden kantoja. Suomi on valmistelussa edistänyt ihmisoikeusperustaisuuden, sananvapauden ja Unescon roolia globaalissa koulutusarkkitehtuurissa. Pääjohtaja Azoulay ilmoitti asettuvansa ehdolle jatkokaudelle yleiskokouksen yhteydessä käytävissä pääjohtajavaaleissa. Unescon yleissopimuksia ja suosituksia seuraavassa CR-komiteassa (*Committee on Conventions and Recommendations*) keskusteltiin normatiivisten instrumenttien vahvistamisesta, mutta komitean olemassaolo joutui

myös kyseenalaistuksen kohteeksi. Kansalaisyhteiskuntakumppanuuksia käsittelevässä NGP-komiteassa (*Committee on Non-Governmental Partners*) puolestaan hyväksyttiin suomalainen Rauhankasvatusinstituutti Unescon kansalaisjärjestöverkoston viralliseksi jäseneksi.

Hallintoneuvoston 211. istunto järjestettiin 7.-21.4. Pariisissa. Istunnossa jatkettiin työtä strategia-, ohjelma- ja budjettiluonnosten parissa. Keskipitkän aikavälin strategia saatiin käsiteltyä istunnon aikana, mutta ohjelman osalta neuvottelut jatkuivat vielä kesäkuussa järjestetyssä ylimääräisessä istunnossa. Erityisesti ihmisoikeus- ja sukupuolikysymykset joutuivat kyseenalaistuksen kohteeksi, mutta neuvotteluiden tuloksena näitä rajoittavilta kirjauksilta vältyttiin. Muita istunnossa käsiteltyjä aiheita olivat mm. toimittajien turvallisuutta koskeva päätöslauselma, Maailman muisti -ohjelman uudistetut ohjeet kiistanalaisista kohteista ja ohjelman uudelleenkäynnistys.

Hallintoneuvoston 212. ja samalla Suomen viimeinen istunto järjestettiin 6-20.10. fyysiseen läsnäoloon perustuvana kokouksena Pariisissa. Mukaan osallistui myös ensi kertaa pandemian aikana valtuuskunta Helsingistä. Istunto piti sisällään asioiden loppuunviemistä ja valmistautumista yleiskokoukseen. Hallintoneuvosto esitti istuvaa pääjohtajaa Audrey Azoulayta jatkokaudelle. Suomi piti istunnossa jäähyväispuheenvuoron, jossa jaettiin kokemuksia kuluneen neljän vuoden ajalta ja korostettiin ihmisoikeusperustaisuutta. CR-komiteassa tunnelma oli aikaisempaa konsensushenkisempi. NGP-komiteassa taas keskusteltiin nuorison osallistamisesta. Nuorisofoorumin järjestelyt herättivät edellisessä istunnossa keskustelua, ja sen osalta päädyttiinkin virtuaaliseen muotoon. Lisäksi hallintoneuvosto hyväksyi päätöslauselman koskien Afganistanin tilannetta. Päätöslauselmassa huomioidaan Unescon ohjelmien jatkuvuuden tärkeys etenkin koulutuksen ja kulttuurin aloilla maassa. Painoarvoa annetaan myös tyttöjen ja naisten asemalle ja toimittajien turvallisuudelle. Lisäksi Unesco julkaisi raportin Afganistanissa tehdystä työstä: <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000378911> .

Toimikunta arvioi, että Suomi on onnistuneesti edistänyt hallintoneuvostokaudellaan ihmisoikeusperustaisuuden ylläpitämistä ja vahvistamista Unescon työssä ja voi näin tyytyväisenä päättää kautensa. Toimikunta myös kuuli vuoden 2021 aikana Suomen kampanjaa YK:n ihmisoikeusneuvostoon, johon Suomi myös tuli lokakuussa 2021 valituksi.

Unescon yleiskokouksen 41. istunto

Unescon yleiskokous kokoontui 41. istuntoonsa Pariisissa 9-24.11.2021. Pandemiatilanne salli fyysisen kokouksen järjestämisen asianmukaisin varotoimin. Unesco sai yleiskokouksessa laajalti kiitosta jäsenmailtaan toimistaan pandemian aikana kullakin sektorilla. Oheistapahtumina yleiskokouksen yhteydessä juhlistettiin myös Unescon 75-vuotisjuhlaa ja järjestettiin korkean tason **Global Education Meeting**, jossa perustettiin uusi yhteistyömekanismi *High Level Steering Committee*. Unesco jatkaa johtavaa rooliaan kestävän kehityksen koulutustavoitteen globaalissa koordinoinnissa.

Suomen valtuuskuntaa johti opetusministeri Li **Andersson**. Pääpuheenvuorossaan Andersson nosti erityisesti pandemian vaikutukset koulutukseen, nuorten merkityksellisen osallisuuden,

ilmaisunvapauden ja ihmisoikeudet. Unescon sihteeristö haastatteli ministeriä yleiskokouksen yhteydessä Unescon 75-vuotisjuhlan tiimoilta. Haastattelu katsottavissa: <https://m.facebook.com/unesco/videos/li-andersson-finnish-minister-of-education/420166026231506/>

Suomen Unesco-toimikunnan sihteeristöstä yleiskokoukseen osallistuivat pääsihteerit ja kulttuuriasiainneuvos Zabrina **Holmström**, erityisasiantuntija Hannu **Vainonen** ja suunnittelija Kati **Anttalainen**. Toimikunnan jäsenistä valtuuskuntaan kuuluivat Päivi **Tikka**, Elina **Anttila**, Leif **Jakobsson**, Kaisa **Larjomaa** ja Juha **Itkonen**. Valtuuskuntaan kuuluivat myös toimikunnan asiantuntija Jussi **Nuorteva**, Allianssin nimeämä nuorisoeđustaja Adina **Nivukoski** ja toimikunnan sihteerit Anniina **Urvas**.

Suomi kuului yleiskokouksen varapuheenjohtajistoon. Yleiskokous päätti Suomen nelivuotisen kauden hallintoneuvostossa. Pohjoismaiden edustus sai hallintoneuvostossa jatkoa, sillä Islanti valittiin neuvostoon vaalien suurimmalla äänimäärällä. Suomi tuli yleiskokouksessa valituksi hallitustenväliseen bioetiikkakomiteaan ja pysyvän edustuston erityisasiantuntijaksi Tommi **Himbergin** ehdokkuudella Unescon Tilastoinstituutin hallitukseen. Vallitsevan pandemiatilanteen takia oheistapahtumia järjestettiin yleiskokouksen yhteydessä hyvin maltillisesti.

Ahvenanmaan opetus- ja kulttuuriministeri Annika Hambrudd ja Suomen Unesco- ja OECD-suurlähettiläs Tuomas Tapio toivottivat vieraat tervetulleiksi Ahvenanmaan liittännäisjäsenyyttä juhlistavassa tilaisuudessa. Kuva: Anniina Urvas

Suomen ja ylipäätään Pohjoismaiden näkyvyyden kannalta merkittävää oli, että Ahvenanmaa hyväksyttiin Unescon liittännäisjäseneksi heti yleiskokouksen alussa. Paikalla olivat Ahvenanmaan opetus- ja kulttuuriministeri Annika **Hambrudd**.

Suomi isännöi Ahvenanmaan edustajien kanssa tilaisuuden, jossa juhlistettiin Ahvenanmaan liittännäisjäsenyyttä.

Pohjoismaat olivat harvoja maita, joilla oli nuorisoeđustus mukana yleiskokouksessa osana valtuuskuntaa. Suomen nuorisodelegaatti Adina **Nivukoski** osallistui 19.11. etänä järjestetyn nuorisofoorumin lisäksi koulutuskomission istuntoihin ja piti siellä Suomen pääpuheenvuoron. Lisäksi pohjoismaiset nuorisoeđustajat tapasivat yhteiskuntatieteiden apulaispääjohtaja Gabriela **Ramosin**, mikä noteerattiin hienosti myös sosiaalisessa mediassa.

Tärkeimpiä yleiskokouksen tekemiä päätöksiä:

- **Keskipitkän aikavälin strategian vuosille 2022-2029, ohjelman vuosille 2022-2025 ja budjetin vuosille 2022-2023** hyväksyminen. Jäsenmaksuista koostuva sääntömääräinen budjetti on 534,6 miljoonaa USD.
- Istuva pääjohtaja Audrey **Azoulay** valittiin suurella enemmistöllä jatkokaudelle vuosille 2022-2025
- **Avointa tiedettä ja tekoälyn etiikkaa koskevien suositukset** hyväksyttiin. Suositukset hyväksyttiin sellaisinaan ja niissä on vahva ihmisoikeusperusta. Suomi on suosituksiin tyytyväinen ja erityisesti tekoälyn suositukset ovat kansainvälisesti urauurtavat.
- Kiistanalaisten kohteiden takia tauolla ollut **Maailman muisti** -ohjelma käynnistettiin uudelleen, -rekisterin uusi hakukierros avattiin vuosille 2022-2023 ja -ohjelman uudistetut ohjeet kiistanalaisten kohteiden suhteen hyväksyttiin.
- **IBE-instituutin** statuutit hyväksyttiin ja Shanghain mahdollisesta uudesta koulutusinstituutista aloitetaan *feasibility* -selvitys.
- Koulutuskomissiossa **ohjelmaan tehtiin lisäys varhaiskasvatuksesta** Uzbekistanin esittämänä. Lisäksi maa tarjoutui järjestämään alan maailmankonferenssin vuonna 2022.
- Vuonna 1974 laadittuihin **globaalikasvatussuosituksiin** tehtiin päivitystyö. Suomen esittämänä suosituksiin hyväksyttiin ihmisoikeuksia koskevat vahvistukset.
- **Opettajien pätevyysien globaalia taksonomiaa (ISCED-T)** päätettiin edelleenkehittää ja samalla päätettiin käynnistää *feasibility* -selvitys opettajien pätevyysien globaaleista minimistandardeista.
- Viestintäkomissio antoi laajan tuen lehdistönvapauden päivän yhteydessä laaditulle **Windhoek 30+** -julistukselle, jossa mm. tunnustetaan tiedon arvo julkisena hyödykkeenä.
- Viestintäkomissio **hyväksyi kansainvälisen viestinnän kehittämisohjelman IPDC:n** uudistetut säännöt.

Pohjoismainen Unesco-yhteistyö

Vuoden 2020 pohjoismainen Unesco-koordinaatiokokous siirtyi pandemian takia syksylle 2021. Kokous järjestettiin Ålesundissa Norjassa 21-23.9. Kokous piti sisällään valmistautumista yleiskokoukseen sekä katsaukset Unescon eri sektoreihin. Kokoukseen osallistuivat toimikunnasta jäsenet Päivi **Tikka**, Juha **Itkonen**, Leif **Jakobsson**, Elina **Anttila** ja Kaisa **Larjomaa**. Lisäksi Suomen valtuuskunnassa olivat Pariisiin edustustosta pysyvän edustajan sijainen Piia **Immonen-Seuguenot** ja Tommi **Himberg**, toimikunnan sihteeristöstä kulttuurineuvos Zabrina **Holmström**, Hannu **Vainonen** ja Kati **Anttalainen** sekä Suomen Unesco-nuorisodelegaatti Adina **Nivukoski**. Vuonna 2021 Suomi vastasi pohjoismaisessa koordinaatiossa tieteistä ja taloudellishallinnollisista asioista. Tanska yhdessä Norjan kanssa vastasivat koulutuksesta, Islanti yhdessä Norjan kanssa kulttuurista ja Ruotsi viestinnästä. Myös yleiskokouksen jälkeen Suomi jatkaa tiedevastaavana pohjoismaisessa koordinaatiossa. Norja vastaa koulutuksesta, Ruotsi viestinnästä, Tanska kulttuurista ja Islanti taloudellishallinnollisista asioista. Ruotsi jatkaa

koordinaatiovastuussa vielä seuraavaan vuoden 2023 yleiskokoukseen, jossa maa myös vastaa pohjoismaisesta vastaanotosta. Vuoden 2022 pohjoismaisten toimikuntien kokouksen järjestämisestä vastaa Suomi.

Pohjoismaiset nuorisoedustajat esittivät Alesundissa uudenlaisen osallistamis- ja toimintamallin nuorten integroimiseksi aiempaa paremmin pohjoismaiseen Unesco-yhteistyöhön. Kuva: Hannu Vainonen

3.1. KOULUTUS

Global Education Meeting (GEM): Vuonna 2021 Unesco jatkoi johtavaa rooliaan kestävän kehityksen koulutustavoitteen (SDG4) globaalin arkkitehtuurin uudistamistyön koordinoinnista. Valmistelutyö käynnistyi Unescon yhdessä Norjan, Iso-Britannian ja Ghanan lokakuussa 2020 järjestämästä opetusministereiden GEM-kokouksesta. Seuraavan kerran ministeritasoinen GEM-kokous järjestettiin 13.7., johon Suomen osalta osallistui tiede- ja kulttuuriministeri Antti **Kurvinen**. Kokouksessa hyväksyttiin suuntaviivat uudelle SDG4 -yhteistyömekanismisselle, joka hyväksyttiin yleiskokouksen yhteydessä marraskuussa järjestetyssä korkean tason GEM-kokouksessa (Suomesta osallistui opetusministeri Li Andersson).

Unescon yleiskokouksen yhteydessä marraskuussa 2021 julkaistiin vuodesta 2019 alkaen Etiopian presidentin puheenjohtaman komission ohjauksessa valmisteltu **Futures of Education** - globaaliraportti, jossa kartoitetaan koulutuksen globaaleja suuntauksia vuoteen 2050 asti.

Raportissa tunnustetaan koulutuksen transformatiivisuus, sen rooli julkisena hyödykkeenä ja vedotaan investoimaan koulutukseen. Raportin mukana tarvitaan ”uusi yhteiskuntasopimus” (*New Global Deal* tai *social contract for education*). Raportti tunnustaa myös oikeuden elinikäiseen oppimiseen, tietoon, kulttuuriin ja tieteeseen sekä opettajien ammatillisen autonomian. Raportti puoltaa yhteisöllistä koulutussuunnittelua ja tutkimuspohjaista koulutusta. Muita tärkeitä aiheita ovat kumppanuudet, digitalisaatio, ympäristö, disinformaatio, pakolaiset ja syrjintä.

Muuta:

- Unescon järjestämä **Opetusministereiden globaali virtuaalikeskustelu** 29.3. ”Prioritizing education recovery to avoid a generational catastrophe”. Suomesta opetusministeri Jussi **Saramo** osallistui keskusteluun.
- **Omnia ja Omnia Education Partnerships** tuotti yhdessä Unescon kanssa julkaisun ”*Case study on Finnish TVET: a resilient model of training during covid-19*”, koskien ammatillisen koulutuksen käytäntöjä Suomessa pandemian aikana.
- Unesco ja Saksa järjestivät **Education for Sustainable Development** -tapahtuman 17-19.5. Suomen valtuuskuntaa veti opetusministerin valtiosihteeri Minna **Kelhä** ja mukana valtuuskunnassa oli myös kansalaisyhteiskunnan edustajia.
- **Unescon tapaustutkimukset etäopetuskäytännöistä & lessons learned** -raporttia valmisteltiin. Raportissa esitellään tapaustutkimukset Saudi-Arabiasta, Kiinasta, Etelä-Koreasta ja Suomesta. Raportin julkaiseminen jäi vuoden 2022 puolelle.
- **IIEP-instituutin webinaari koskien joustavia opintopolkuja** järjestettiin 6-8.7. Suomen käytännöt olivat osana selvitystä. Suomea edustivat opetus- ja kulttuuriministeriön ylijohtaja Atte **Jääskeläinen** ja tutkijatohtori Leasa **Weimar** (Jkl yo). Myös Karvi oli mukana yhteistyössä.
- **UIL ja Slovenia järjestivät Adult Learning & Education** -verkkotapahtuma 8-9.9. Projektsuunnittelija Erno **Hyvönen** (OKM) ja erityisasiantuntija Tommi **Himberg** (Suomen pysyvä Unesco-edustusto) osallistuivat Suomesta. Lisäksi järjestettiin alueellinen konsultaatio Marokossa vuonna 2022 järjestettävää elinikäisen oppimisen maailmankonferenssia (CONFINTEA VII) varten. OKM rahoittaa 30 000 eurolla konferenssin sisältövalmistelua.
- **Suomen Unesco-koulujen ASPnet-seminaari** järjestettiin 10.9. aiheella demokratian puolustaminen. Toimikunnan puheenjohtaja MEP Henna **Virkkunen** piti keynote -puheen.
- Unescon paneeli **How can education counter hate speech and support citizenship on a digital era** järjestettiin 1.10. Valtiosihteeri Dan **Koivulaakso** osallistui opetus- ja kulttuuriministeriöstä.
- Unescon, YK:n ja OSAPG:n **Global Education Ministers’ Conference on Addressing Hate Speech through Education** -konferenssi järjestettiin 26.10., tavoitteenaan laatia *policy guide*. Suomesta osallistuivat opetusministerin valtiosihteeri Dan **Koivulaakso**, OPH, Kavi, MLL, Allianssi, Plan Suomi ja Ihmisoikeusliitto.
- **Turun yliopiston 25th Workshop on Aggression** 4-7.11. Unesco edustaja Christophe **Cornu** osallistui moderoijana *cyberbullying* -aiheiseen keskusteluun.

- **Unescon oppituolisopimus:** professori Arto **Kallioniemelle** Helsingin yliopiston ihmisoikeuskasvatuksen oppituoli.
- Unesco järjesti yhdessä Etelä-Koreassa toimivan Unescon kategoria II -instituutin, APCEIU:n kanssa kansainvälisen, globaalikasvatusta ja kestävästä kehitystä edistävää koulutusta tarkastelevan kansainvälisen virtuaalifoorumin: **“Transformative Education for Sustainable Development, Global Citizenship, Health and Wellbeing”** 29.11.-1.12., johon Suomesta osallistuivat opetusneuvos Satu **Honkala** (OPH), johtaja Rilli **Lappalainen** (Fingo), kansainvälisen vaikuttamisen asiantuntija ja toimikunnan jäsen Kaisa **Larjomaa** (Allianssi), ylitarkastaja Anna **Mikander** (OKM) ja kehityspolitiikan neuvonantaja Krista **Orama** (UM).

3.2. KULTTUURI

Kaustislainen viulunsoittoperinne ja yhteispohjoismainen esityksenä limisaumavenerakennusperinne lisättiin Unescon aineettoman kulttuuriperinnön luetteloon 15.12. Ne täydentävät luetteloa Suomen osalta, sillä edellisvuonna hyväksyttiin Suomen ensimmäinen kohde saunaperinteeseen liittyen.

Maailmanperintökohteiden suojelualueiden rakennushankkeet olivat vuonna 2021 esillä toimikunnassa. Helsingin kaupungin rakennussuunnitelmat Makasiinirannalle ja Olympiarannalle kuuluvat **Suomenlinnan** suojelualueeseen piiriin. Kaupunki on tietoinen suojelusta ja huomioi sen suunnittelussa. Toimikunnan jäsen Tommi **Laitio** on rakennushankkeen ohjausryhmässä. **Vanhan Rauman** osalta maailmanperintökeskus pyysi Suomelta tiedoksiantoja suojavyöhykkeelle sijoittuvasta rakennushankkeesta ja *heritage impact assessment*:in laatimista, mistä Rauman kaupunki vastaa. Lisäksi maailmanperintökeskus lähetti tiedustelun koskien **Petäjäveden, Merenkurkun ja Struven ketjun** ympäristön tuulimyllyhankkeita. Tarvittaessa tapauksista laaditaan *heritage impact assessment*. Toimikunta totesi, että maailmanperintökeskus olisi hyvä pitää ajan tasalla tapauksista ja pohti mahdollisuutta vyöhykkeistä suojelualueita. Keskustelussa oli myös ympäristöministeriössä työstettävä maankäytön lain uudistusprosessia.

Muuta:

- Yleiskokous näytti vihreää valoa kulttuuripolitiikan maailmankonferenssi **Mondiacult**:in järjestämiselle. Konferenssi järjestetään 28-30.9.2022 Mexico Cityssä. Konferenssin teemana on kulttuuri aikamme haasteiden ratkaisijana, julkisena hyödykkeenä ja resilienssin lähteenä.
- **Vuoden 1970 sopimukseen** (yleissopimus kulttuuriesineiden laittoman tuonnin, viennin ja omistusoikeuden siirron kieltämisestä ja estämisestä) lisättiin uusi sääntö, jonka mukaan jäsemaat voivat pyytää pääjohtajalta julkista lausuntoa varastetuista kulttuuriesineistä.
- Suomen viimeinen kokous vuoden **2005 sopimuksen** (yleissopimus kulttuuri-ilmaisujen monimuotoisuuden suojelemisesta ja edistämisestä) hallitustenvälisen komitean jäsenenä oli 2.-5.2.

- Suomenlinnan historian tuntemusta edistävä **Ehrensvärd** -seura täytti sata vuotta 12.5. Juhlavuoden kunniaksi järjestettiin Suomenlinna-aiheiset näyttelyt Kansallisarkistossa ja Suomenlinnakeskuksessa sekä julkaistiin aiheesta kirja.
- OKM:n **saamen kielten ja saamen kielisen opetuksen kehittämisryhmä** julkaisi raportin 15.4. Raportti toimitettiin opetusministeri Jussi **Saramolle** ja tiede- ja kulttuuriministerin valtiosihteerille Tuomo **Puumalalle**.
- Hallitusohjelman mukainen **kulttuuriperintöstrategiatyö** käynnistyi keväällä 2021. Strategian valmistelua linjaa ja seuraa keskeisistä sidosryhmistä koostuva ohjausryhmä. Kulttuuriperintöstrategiassa kulttuuriperintö ymmärretään kaikkia yhdistävänä, positiivisena ominaisuutena kestävän tulevaisuuden rakentamisessa.
- **YK:n alkuperäiskansojen pysyvä foorumi** järjestettiin 19-30.4. Suomi isännöi ja rahoitti valmistelukokouksen Inarissa vuonna 2020. Paikalla oli ulkoministeri Pekka **Haavisto**.
- **Luova ja elävä kulttuuriperintö Pohjoisen alueiden voimavarana** -hanke toteutuu vuoden 2021 heinäkuulta vuoden 2022 elokuulle.
- OKM:n julkaisu **Kulttuuriperinnöt kestävän tulevaisuuden avaimina** ilmestyi 23.4.
- **Vuoden 1954 sopimuksen (kulttuuriomaisuuden suojele aseellisen selkkauksen sattuessa) ja II pöytäkirjan osapuolten istunnot** järjestettiin 29.11.-3.12. Suomi valittiin II pöytäkirjan komiteaan, jossa Museovirasto toimii asiantuntijaedustajana.

3.3. TIEDE

Yleiskokous hyväksyi **avointa tiedettä ja tekoälyn etiikkaa koskevat suositukset**. Molemmat suositukset saivat alkunsa edeltävän, vuoden 2019 yleiskokouksen päätöksen seurauksena. Suomen asiantuntijaedustajina avoimen tieteen suositusten neuvotteluissa toimivat erityisasiantuntija Tommi **Himberg** (Suomen pysyvä edustusto Unescossa), opetusneuvos Sami **Niinimäki** (OKM) ja pääsihteerit Henriikka **Mustajoki** (Tieteellisten seurain valtuuskunta). Suosituksissa tunnistetaan mm. maksumuurien ongelmat, ihmisoikeudet ja tutkijoiden oikeus julkaisujen rinnakkaistallennukseen ilman viivettä. Suosituksissa tiede määritellään laajasti kattaen myös kansalaistieteen ja metodit. Tekoälyn etiikkaa koskevien suositusten asiantuntijoina Suomea edustivat Tommi **Himberg**, erityisasiantuntija Anna-Mari **Rusanen** (VM) ja opetusneuvos Juha **Haataja** (OKM). Suosituksissa näkyy vahva sitoutuminen globaaliin tasa-arvoon, ihmisoikeuksiin, gender -näkökulmaan ja ympäristöön. Tekoälyn määritelmä on suosituksissa melko avoin ja näin sovellettavissa myös tulevaisuudessa teknologian kehittyessä. Molemmat suositukset vastaavat Suomen näkemyksiä.

Vuonna 2021 Suomessa vietettiin **tutkitun tiedon teemavuotta**. Teemavuoden pääsihteerit Riikka **Mäkikoskela** ja toimikunnan jäsen Päivi **Tikka** esittelivät teemavuoden toimikuntalaisille. Kyseessä oli OKM:n, Suomen akatemian ja Tieteellisten seurain valtuuskunnan verkostohanke, jolla pyrittiin lisäämään tutkitun tiedon näkyvyyttä kaikilla yhteiskunnan osa-alueilla. Teemavuosi sisälsi erilaisia tapahtumia ja julkaisuja, joista vastasivat teemavuoden yhteistyökumppanit.

Muuta:

- **Maailman insinööripäivää** vietettiin 4.3. Toimikunnan puheenjohtaja MEP Henna **Virkkunen** oli alustamassa Insinööriliitto IL ry:n virtuaalisessa juhlatilaisuudessa.
- Turun yliopiston oppimisanalytiikan keskus vastaanotti 7.4. **Unescon kansainvälisen ICT & Education -palkinnon VILLE** -opetusjärjestelmästä.
- Sloveniaan lanseerattiin **tekoölyyn keskittynyt kategoria-II -instituutti IRCAI** 29-30.4.
- Yleiskokous hyväksyi uudet **biosfäärialueiden ja geologisen moninaisuuden teemapäivät**.
- **Saimaa Geopark** hyväksyttiin Unescon hallintoneuvoston päätöksellä Unesco Global Geopark -kohteeksi ja **Salpausselän Geopark** sai vastaavasti geopuistotoimikunnalta puollon ja muodollinen hyväksyminen jäi odottamaan Unescon hallintoneuvoston päätöstä vuonna 2022.
- **Lauhanvuori-Hämeenkaan geopuistosta** jätettiin laajennushakemus 25.11. Päätös asiasta tehdään vuoden 2022 aikana.
- Unesco ja Saksan Unesco-toimikunta järjestivät keskustelutilaisuuden **tekoölystä ja tieteen integreeritistä**. Suomesta tilaisuuteen osallistuivat opetusneuvos Sami **Niinimäki** (OKM) ja Tieteellisten seurain valtuuskunnan pääsihteeri Henriikka **Mustajoki**.

3.4. VIESTINTÄ

Maailman muisti -ohjelman *Global Policy Forum* järjestettiin 21-22.9. Kiistanalaisten kohteiden takia jäissä ollut Maailman muisti -ohjelma käynnistettiin uudelleen vuonna 2021, mihin toimikunta oli tyytyväinen. Suomen kansallinen Maailman muisti -komitea organisoii ohjelmaa Suomessa. Se ylläpitää kansallista Maailman muisti -rekisteriä, johon on koottu kansallisesti merkittävää asiakirjallista kulttuuriperintöä. Vuonna 2021 komitea lisäsi kansalliseen rekisteriin uusia kohteita, ml. Shipping Company Gustaf Eriksonin arkistot vuosilta 1913-1947, ja esitti sitä myös Unescon kansainväliseen luetteloon. Toimikunta puolsi esitystä. Lisäksi vuonna 2021 lisättiin kansalliseen rekisteriin uusia kohteita, kuten Åbo Akademin Edvard **Westermarckin** Marokko-aineistot. Toimikunnan asiantuntija Jussi **Nuorteva** (Kansallisarkisto) valittiin jatkokaudelle vuoden 2023 loppuun saakka Unescon pääjohtajan nimittämään *Memory of the World International Advisory* -komiteaan. Nuorteva on toiminut komitean varapuheenjohtajana.

Maailman lehdistönvapauden päivänä 3.5. järjestettiin **tutkitun tiedon teemavuoden oheistapahtuma "Onko tutkimus ja tiedonvälitys vapaata"**. Keskustelutilaisuuden järjestivät Suomen journalistiliitto, Suomen Unesco-toimikunta, Toimittajat ilman rajoja ja Tiedonjulkistamisen neuvottelukunta. Tapahtuman toimikunnalle esittelivät jäsen Päivi **Tikka** ja toimikunnan asiantuntija Tiedonjulkistamisen neuvottelukunnan pääsihteeri Reetta **Kettunen**. Tilaisuus järjestettiin YouTube -striiminä ja piti sisällään mm. Kai **Ekholmin** puheen sananvapauden historiasta ja Päivi **Tikan** puheen tieteenvapauden puolesta. Tilaisuus joutui maalituksen ja tekijänoikeuksia rikkovan käytön kohteeksi. Toimikunta pohti, miten vastaaviin tilanteisiin voisi tulevaisuudessa varautua ja toisaalta, miten tukea julkisessa roolissa olevia ihmisiä ja heidän sananvapauttaan vastaavanlaisissa tilanteissa.

Kansainvälisellä kentällä **Maailman lehdistönvapauden päivää** vietettiin hybriditapahtuman merkeissä Windhoekissa otsikolla *“Information as a Public Good”*. Tapauksen yhteydessä laadittiin Windhoek 30+ -julistus.

Muuta:

- **Freedom Online Coalition** paneeli *“Promoting Freedom Online: Tackling Online Disinformation”* järjestettiin 29.4. Puhujina mm. ilmaisuvapauden ja mediakehityksen johtaja Guy **Berger** Unescolta ja Suomen ihmisoikeusasioiden suurlähettiläs Rauno **Merisaari** ulkoministeriöstä. Suomi toimi koalition puheenjohtajana vuonna 2021.
- Unesco, Sveitsin Unesco-toimikunta ja Geneven yliopisto järjestivät *Geneva Dialogue “Freedom of Expression: enhancing effectiveness and cooperation”* -keskustelutilaisuuden 17.9. Tilaisuuteen osallistuivat mm. toimikunnan jäsen Sirpa **Rautio** ja Guy **Berger** Unescolta.

4. Hyödyllistä tietoa Unescosta

Suomen maksuosuudet Unescolle

Suomen jäsenmaksu Unescolle maksetaan opetus- ja kulttuuriministeriön määrärahoista. Vuonna 2021 Suomen jäsenmaksuosuus oli noin 1,2 miljoonaa euroa. Lisäksi opetus- ja kulttuuriministeriön määrärahoista maksetaan Suomen sääntömääräiset maksut yleissopimusten rahastoihin: Unescon maailmanperinnön suojelusopimus, ns. diversiteettisopimus (kulttuuri-ilmaisujen moninaisuuden suojelemista ja edistämistä koskeva yleissopimus), aineettoman kulttuuriperinnön suojelusopimus sekä dopinginvastainen yleissopimus. Sopimusrahastoja tuettiin yhteensä noin 60 000 eurolla.

Suomen jäsenyydet Unescon elimissä

Suomi oli vuonna 2021 jäsenenä seuraavissa Unescon hallitustenvälisissä elimissä, komiteoissa ja hallituksissa:

- Unescon hallintoneuvosto (Executive Board) marraskuusta 2017 alkaen (marraskuuhun 2021) ja sen osana hallintoneuvoston sopimuskomitea, joka tarkastelee myös ihmisoikeusvalituksia (Committee on Conventions and Recommendations, CR) sekä Unescon suhdetta kansalaisjärjestöihin edistävä komitea (Committee on Non-Governmental Partners).
- Liikuntakasvatuksen ja urheilun hallitustenvälinen komitea (CIGEPS, Intergovernmental Committee for Physical Education and Sport) 2017-2021.
- Kulttuuridiversiteettisopimuksen toteutusta ohjaava hallitustenvälinen komitea (Intergovernmental Committee for the Protection and Promotion of the Diversity of Cultural Expressions), 2017-2021.

Töihin tai harjoitteluun Unescoon

Unescon sihteeristöä johtaa pääjohtaja. Nykyisenä pääjohtajana aloitti ranskalainen Audrey Azoulay 15.11.2017. Vuonna 2021 Unescon sihteeristössä ja kentällä työskenteli yli 2000 henkilöä 170 eri maasta.

Unescon sihteeristöön valikoituu asiantuntijoita järjestön päätoimialoilta kulttuurin, koulutuksen, tieteiden ja viestinnän sektoreilta. Työmahdollisuuksia on kuitenkin myös hallinnon, rahoituksen, henkilöstöasioiden ja viestintäteknologian aloilla. Unescoon on mahdollista hakea palkattomaan harjoitteluun 1–4 kuukaudeksi. Harjoittelu on tarkoitettu ylempää korkeakoulututkintoa suorittaville opiskelijoille tai jatko-opiskelijoille, tutkijoille ja virkamiehille.

Unescon avoimet tehtävät julkaistaan järjestön rekrytointisivustolla, jonka kautta myös haetaan tehtäviin: <http://en.unesco.org/careers/>

Suomalaiset Unescossa

Vuonna 2021 Unescon sihteeristössä Pariisissa työskentelivät:

Anssi **Yli-Hietanen** toimi rahastonhoitajana talousyksikössä (Treasurer, Treasury Section, Bureau of Financial Management),

Katja **Konkola** toimi henkilöstöpäällikkönä koulutussektorilla (Chief Human Resources Officer, Unit for Human Resources Executive Office, Education Sector),

Eero **Porko** toimi osastopäällikkönä hankintaosastolla (Chief of Section, Headquarters Procurement Unit, OPS).

Tarja **Turtia** toimi Unescon Transformation-ohjelman projektipäällikkönä, pääjohtajan kabinetissa (Transformation Project Manager, Office of the Director General (CAB) ja 23.8.2021 lähtien 2 vuoden secondmentillä aluetoimistossa Kairossa Egyptissä, Transformation Team Lead, WHO).

Susanna **Kari** toimi erityisasiantuntijana Unescon Maailmanperintökeskuksessa (Project Officer, Natural World Heritage UNESCO, World Heritage Centre).

(Dr) Anasse **Bouhlal** työskenteli erityisasiantuntijana koulutussektorilla Beirutissa (Programme Specialist in Higher Education, Unesco Office in Beirut) syyskuulle 2021 saakka, jonka jälkeen hän siirtyi Pariisiin 21.9. 2021 (Programme Specialist in Higher Education, Division for Education 2030).

Benjamin **Pinter** toimi asiantuntijana viestintäyksikössä (Associate Programme Specialist, Executive Office, Communication and Information (CI).

Pysyvä edustusto

Suomen pysyvänä edustajana Unescossa ja OECD:ssa toimi pysyvän edustuston päällikkö, suurlähettiläs Tuomas **Tapio**. Koulutus- ja tiedepuolen erityisasiantuntijana toimi Tommi **Himberg**. Pysyvän edustuston tiloissa työskentelivät erityisasiantuntija Piia **Immonen-Seuguenot** ja assistentti Riitta **Carré**. Vuoden 2021 aikana edustustossa ei ollut harjoittelijoita.

Liite: Valtioneuvoston asetus Suomen Unesco-toimikunnasta 1262/2002

Annettu Helsingissä 19 päivänä joulukuuta 2002

Valtioneuvoston asetus Suomen Unesco-toimikunnasta

Valtioneuvoston päätöksen mukaisesti, joka on tehty opetusministeriön esittelystä, säädetään 11 päivänä kesäkuuta 1999 annetun perustuslain 119 §:n nojalla:

1 §

Suomen ja Yhdistyneiden Kansakuntien kasvatusta-, tiede- ja kulttuurijärjestön, jäljempänä Unesco, välisten yhteyksien hoidossa avustaa opetusministeriötä Suomen Unesco-toimikunta, joka toimii Unescon Suomen puolesta 10 päivänä lokakuuta 1956 allekirjoitetun perussäännön mukaisena kansallisena neuvona antavana asiantuntijatoimikuntana ja yhteistoimintaelimenä.

2 §

Unesco-toimikunnan tulee antaa opetusministeriölle ja valtioneuvostolle lausuntoja ja tehdä aloitteita asioista, jotka koskevat:

- 1) toimenpiteitä, jotka aiheutuvat Unescon yleiskokousten ja hallintoelinten sekä Unescon järjestämien kansainvälisten kokousten ja neuvottelujen päätöksistä ja suosituksista Suomessa;
- 2) Unescon toimintaan liittyviä muita laajakantoisia ja periaatteellisia kysymyksiä;
- 3) Suomen edustusta Unescon yleiskokouksissa ja hallintoelimissä sekä sen järjestämissä kokouksissa ja neuvotteluissa;
- 4) muita Unescon toimialoja koskevia kansainvälisen yhteistyön kysymyksiä, jotka opetusministeriö määrää toimikunnan käsiteltäviksi; sekä
- 5) Unescon päämäärien ja toiminnan tunnetuksi tekemistä.

3 §

Unesco-toimikunnan tulee vuosittain tehdä ehdotus toimintasuunnitelmaksi ja antaa kertomus edellisen vuoden toiminnasta.

4 §

Valtioneuvosto kutsuu Unesco-toimikuntaan puheenjohtajan. Lisäksi valtioneuvosto kutsuu toimikuntaan enintään yksitoista muuta jäsentä, joiden tulee edustaa Unescon toiminnan eri aloja. Toimikunta valitsee keskuudestaan varapuheenjohtajan. Jäsenten lisäksi opetusministeriö kutsuu toimikuntaan, sitä ensin kuultuaan, tarvittavan määrän asiantuntijoita. Opetusministeriön ja ulkoasiainministeriön edustajilla on oikeus olla toimikunnan kokouksissa läsnä ja heillä on niissä puhevalta.

5 §

Unesco-toimikunta kokoontuu kokouksen puheenjohtajan kutsusta ja on päätösvaltainen, kun kokouksen puheenjohtajan lisäksi viisi muuta jäsentä on saapuvilla. Äänestettäessä asiat ratkaistaan yksinkertaisella äänten enemmistöllä. Äänten mennessä tasan ratkaisee kokouksen puheenjohtajan ääni.

6 §

Unesco-toimikunnan puheenjohtajan ja jäsenten toimiaika on neljä kalenterivuotta kerrallaan. Jos puheenjohtaja tai jäsen eroaa kesken toimikauden, kutsuu opetusministeriö hänen tilalleen uuden puheenjohtajan tai jäsenen jäljellä olevaksi toimikaudeksi.

7 §

Unesco-toimikunnan sihteeristötehtävistä vastaa opetusministeriö. Toimikunnan pääsihteerinä toimii opetusministeriön määräämä virkamies, joka hoitaa tehtävää virkatehtävänä.

8 §

Unesco-toimikunta voi asioiden valmistelua varten asettaa työvaliokunnan. Toimikunta voi järjestäytyä tehtäviensä, Unescon ohjelmien ja toimialojen kannalta tarkoituksenmukaisella tavalla jaostoihin tai työryhmiin, joiden puheenjohtajat toimikunta valitsee. Unesco-toimikunnalla on oikeus käyttää toimikuntaan kuulumattomia asiantuntijoita.

9 §

Unesco-toimikunnan puheenjohtajalle, jäsenille ja sihteeille sekä asiantuntijoille voidaan suorittaa kokouspalkkiota ja matkakustannusten korvausta opetusministeriön määräysten mukaan.

10 §

Tämä asetus tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2003.

Tällä asetuksella kumotaan Suomen Unesco-toimikunnasta 11 päivänä maaliskuuta 1966 annettu asetus (163/1966) siihen myöhemmin tehtyine muutoksineen.

Ennen asetuksen voimaantuloa voidaan ryhtyä sen täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

Helsingissä 19 päivänä joulukuuta 2002

Kulttuuriministeri Kaarina Dromberg Vanhempi hallitussihteeri Fredrik Forsberg